

Quick scan flora en fauna

Hoofdweg 15 te Ederveen

Opdrachtgever: de heer Heiblom

8 maart 2013

projectnummer 06.13.02

Opdrachtgever: de heer Heibloom
Naam product: Quick scan flora en fauna
Locatie: Hoofdweg 15 te Ederveen

Opdrachtnemer: Laneco
Ons kenmerk: 06.13.02
Projectleider: ir. D van Pijkeren
Contact: DvPijkeren@Laneco.nl

INHOUD

1	INLEIDING	1
1.1	AANLEIDING	1
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN	1
2	WETTELIJK KADER	4
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	4
2.2	SOORTENBESCHERMING	5
3	TOETSING	7
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK	7
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	7
3.3	SOORTENBESCHERMING	10
4	CONCLUSIE	16
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	16
4.2	SOORTENBESCHERMING	16
4.3	CONSEQUENTIES	17
4.4	AANBEVELINGEN	18
	BIJLAGEN:	
	<i>bijlage 1: literatuurlijst</i>	

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Aan de Hoofdweg 15 te Ederveen is de sloop van enkele voormalige agrarisch gebruikte schuren en de nieuwbouw van 2 nieuwe woningen voorgenomen. Het bestaande woonhuis wordt gehandhaafd. Eén van de haalbaarheidsstudies in het kader van de bestemmingsplanwijziging die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Globale ligging plangebied (Kaart; Open Streetmaps, Luchtfoto Google Earth)

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied ligt tussen Ederveen en Veenendaal/De Klomp in, net ten noorden van de provinciale weg N224. De Hoofdweg, waaraan de planlocatie ligt, loopt haaks van de N224 af, in noordelijke richting.

De omgeving van het plangebied bestaat uit een relatief kleinschalig agrarisch landschap met veel landschapselementen, een dicht wegenpatroon en vrij forse concentraties van erven. Veel van deze erven waren/zijn agrarisch van aard.

Het plangebied zelf betreft een voormalig pluimveebedrijf. Aan de noordzijde van het erf ligt een niet benaamde straat met een rij oude eiken er langs. In het plangebied staat onder de eiken een rij laurierstruiken. Aan de westzijde van het erf (de achterzijde) staat een rij oude knotelzen.

Het erf zelf is grotendeels bebouwd en (half)verhard. Om de woning en een drietal aan elkaar gekoppelde schuren is sprake van klinkerverharding. Verder naar achteren tussen twee oude pluimveeschuren ligt halfverharding. Aan de zuidzijde van het erf is een strook grassige ruigte aanwezig.

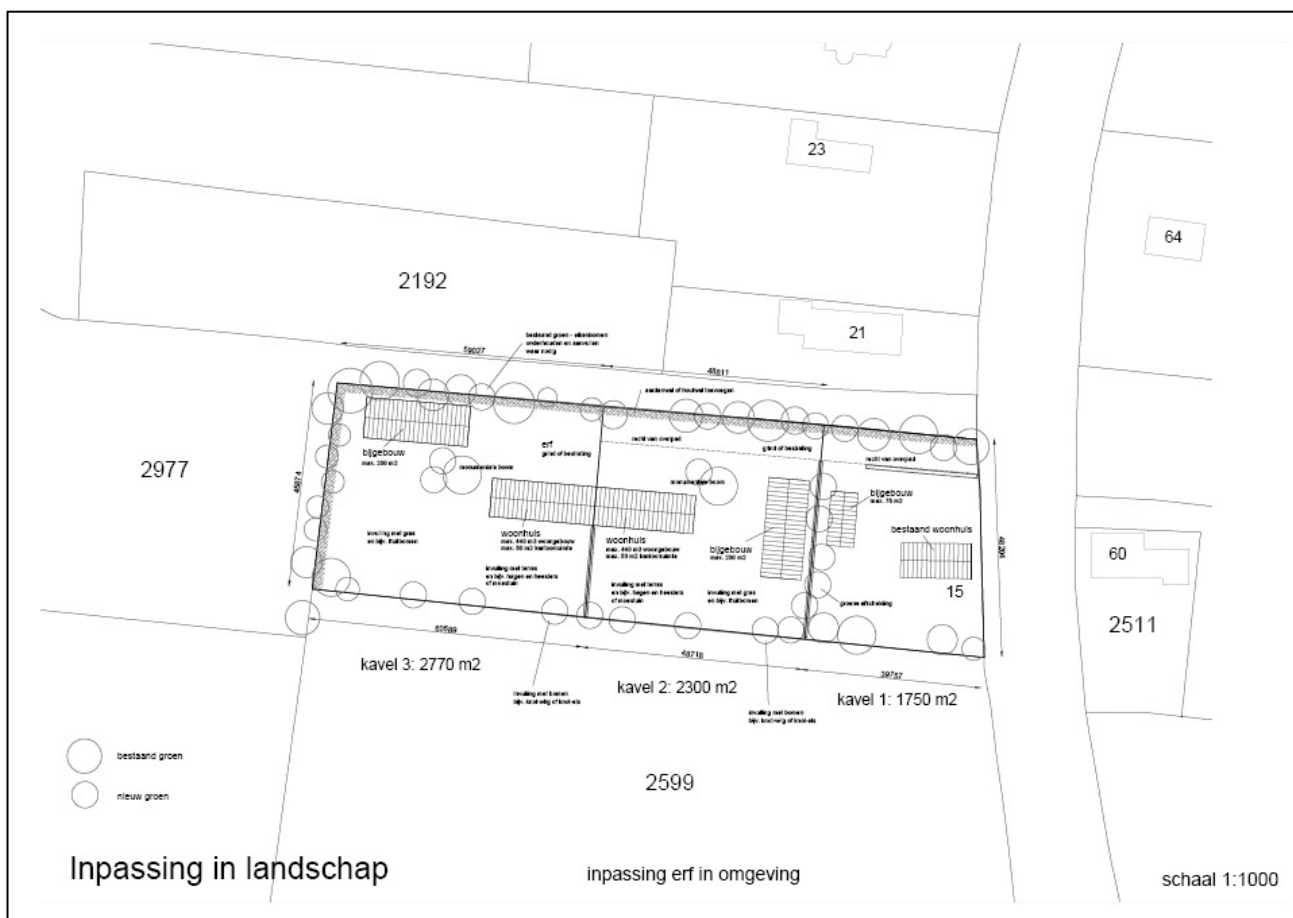
De woning, die wordt gehandhaafd, betreft een gemetseld gebouw met een pannendak. De schuur hier direct achter betreft ook een gebouw met spouwmuren en een met pannen gedekt dak. De twee hieraan gekoppelde schuren hebben wel spouwmuren, maar zijn gedekt met abc-golfplaten. Deze schuren waren nog in gebruik bij een bedrijf en zijn niet van binnen onderzocht.

De beide kippenschuren zijn houten/damwandplaten schuren die zijn gedekt met abc golfplaten. De grootste schuur is van binnen met isolatieplaten geïsoleerd. De kleinere schuur heeft een plafond van rietmatten. De zolder is daar niet toegankelijk. Direct ten zuiden van de kleine kippenschuur staat nog een kleine garage met stenen muren en een plat dak.

Indrukken van het plangebied (foto's Laneco).

Behalve de woning worden alle gebouwen gesloopt. Er worden twee nieuwe woningen teruggebouwd.

2 WETTELIJK KADER

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

2.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is geworden. Hierin zijn de reeds bestaande natuurmonumenten al eerder opgenomen. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *Ecologische hoofdstructuur*

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Ecologische Hoofdstructuur. Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

Of een ingreep in de EHS mag plaatsvinden, hangt af van twee voorwaarden:

- De ingreep is 'van groot openbaar belang';
- en
- Er zijn geen alternatieven mogelijk.

Echter, op basis van de Spelregels EHS (Ministerie van LNV, 2007) kunnen ingrepen die niet voldoen aan het criterium groot openbaar belang toch doorgang vinden door toepassing van twee nieuwe spelregels. Deze spelregels zijn door de verschillende provincies vertaald in hun beleid.

In Gelderland zijn de regels opgenomen in de Ruimtelijke Verordening van Gelderland:

Artikel 19 Ecologische hoofdstructuur (EHS)

19.1

In een bestemmingsplan worden in een gebied gelegen binnen de EHS geen bestemmingen toegestaan waardoor de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied, zoals aangegeven in de streekplanuitwerking "Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur" en het Waterplan Gelderland 2010 - 2015, significant worden aangetast.

19.2

19.2.1

In afwijking van 19.1 kan een bestemmingsplan activiteiten, die mede tot doel hebben de kwaliteit van de EHS te verbeteren, mogelijk maken, voor zover door die activiteiten, blijkens een in provinciale of (inter)gemeentelijke structuurvisie vastgelegde integrale gebiedsvisie in onderlinge samenhang of in samenhang met activiteiten in een ander bestemmingsplan:

- a. De kwaliteit van de EHS verbetert, waarbij de oppervlakte van de EHS gelijk blijft of toeneemt;
- of
- b. Het areaal van de EHS wordt vergroot, ter compensatie van het gebied dat door de activiteiten verloren is gegaan, indien daarmee een beter functionerende EHS ontstaat.

19.2.2

Het bestemmingsplan als bedoeld in 19.2.1 bevat in de toelichting een verantwoording van de aard, wijze en tijdstip van realisatie van de kwaliteits- of kwantiteitswinst.

19.3 Ontheffing Natuur

Gedeputeerde Staten kunnen ontheffing verlenen van het bepaalde in 19.1 voor bestemmingen in EHS-gebied met de functie "Natuur", indien:

- a. Er geen reële alternatieven zijn;
- b. Er sprake is van redenen van groot openbaar belang;
- c. de negatieve effecten door mitigatie zoveel mogelijk worden beperkt;
- d. De overblijvende negatieve effecten worden gecompenseerd.

2.2 SOORTENBESCHERMING

2.2.1 *Wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend.

De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (artikel 8);
- het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (artikel 9), opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (artikel 11).

2.2.2 Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van EL&I nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogel- en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn niet altijd mogelijk is. De nieuwe beleidslijn van het ministerie van EL&I is er daarom op gericht om voor deze soorten door mitigatie en compensatie, negatieve effecten te voorkomen.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via Natuurloket (www.natuurloket.nl) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een eco-loog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen, 1992), de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens, 1997), de online Zoogdieratlas (www.zoogdieratlas.nl), gegevens van Ravon (2011) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 6 maart 2013 heeft een ecooloog van Laneco het gebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortengroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

3.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied te Ederveen ligt op ongeveer 3 kilometer afstand van het Natura2000 gebied Binnenveld, op ongeveer 6 kilometer afstand van het Natura2000 gebied de Veluwe en op ongeveer 9 kilometer afstand van het Natura2000gebied Uiterwaarden Neder-Rijn.

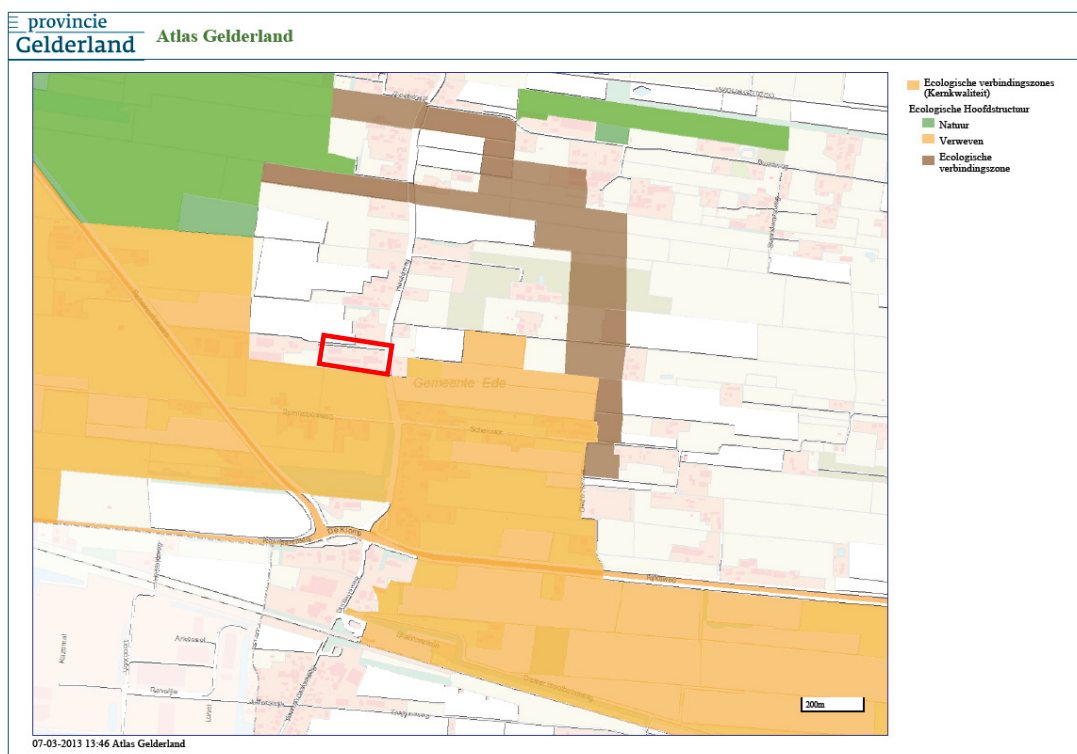
Het plangebied, een voormalig agrarisch bedrijf temidden van andere bedrijven en gebouwen, heeft geen enkele relatie met de voorgenoemde natuurgebieden. De verwachte effecten als gevolg van de sloop en nieuwbouw zullen vooral lokaal van aard zijn. Ook zal de toename van 2 woningen over die afstand geen effect hebben op de natuurgebieden.

Negatieve effecten worden niet verwacht. Mogelijk is er zelfs sprake van een licht positief effect door de bestemmingsplanwijziging, omdat er sprake zal zijn van een verminderde ammoniakuitstoot.

3.2.2 Ecologische Hoofdstructuur

Het plangebied ligt wel direct tegen de EHS verweving van Gelderland aan, met code V158. De EHS Verweving is aangewezen voor het model vuurvliinder en het model kamsalamander

In de omgeving zijn ook een Natte Ecologische Verbindingszone (bruin op de kaart) en een stuk EHS Natuur (groen op de kaart) aanwezig. Het plangebied zelf ligt niet in de EHS. In de EHS Verweving zijn meerdere functies naast elkaar mogelijk, maar moet rekening worden gehouden met het natuurbelang van de EHS.

Ligging plangebied (Rood) tegen de EHS (Kaart Provincie Gelderland)

De zone die is aangewezen als EHS is (nog) niet ingericht en bestaat uit weidegronden die door sloten worden gezoomd.

Model vuurvliinder

Het model bestaat uit grote en kleine stapstenen van schraal grasland en heide, gelegen in een landschapszone. Het model is gebaseerd op de vele vlindersoorten van heide en schraal grasland, die sterk achteruit gegaan zijn. Vele soorten, met name ongewervelde dieren en vogels kunnen mee profiteren.

Landschapszone:

De landschapszone bestaat uit een 500 meter brede zone van open landschap met bloemrijke bermen en slootkanten. Dicht bos belemmert de dispersie.

Model Kamsalamander

Het model bestaat uit een corridor met stapstenen, ingebed in een landschapszone. Natte elementen, met name poelen, zijn essentieel. Behalve de kamsalamander (*Triturus cristatus*) kunnen ook andere zeldzame herpetofauna doelsoort zijn. Dit model mikt op een herstel van kleinschaligheid, inclusief natte elementen. Het model biedt plaats aan een zeer grote verscheidenheid aan organismen, van spitsmuis tot steenuil (*Athene noctua*) en van libel tot vleermuis. De poelen dienen echter vrij van vis te zijn en te blijven.

Landschapszone:

De landschapszone bestaat uit kleinschalig landschap met een samenhangend netwerk van elementen, zoals bij de corridor genoemd, in het cultuurlandschap. Daarnaast liggen in deze landschapszone kleine poelen: 500m², opgenomen in het netwerk. De breedte van de landschapszone is 250 m. per strekkende km. Buiten de stapstenen zijn tenminste 5 poelen, deze liggen goed verspreid, als kleine stapstenen.

Kernkwaliteiten EHS

De provincie Gelderland heeft voor haar EHS, kernkwaliteiten gedefinieerd.

- De grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) behorende bij waterafhankelijke natuurdoeltypen.
- De kwaliteit van het leefgebied van alle soorten, waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en die als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde diersoorten Flora en Faunawet.
- De landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden.
- De stilte in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).
- De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS; in het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied.
- Het areaal en de kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur.

Toetsing

Groot openbaar belang

Aangezien de ingreep een particulier initiatief betreft, is geen sprake van groot openbaar belang, en moet volgens de spelregels en kernkwaliteiten van de EHS van Gelderland worden getoetst.

Kernkwaliteiten

- *De grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) behorende bij waterafhankelijke natuurdoeltypen:* Aan beide zijden van het plangebied lopen watergangen. Deze worden niet aangetast. Tevens zal woonbebouwing waarschijnlijk minder effect op de waterkwaliteit hebben dan agrarische bebouwing. Negatieve effecten worden niet verwacht.

- *De kwaliteit van het leefgebied van alle soorten.* Er is nog nader onderzoek nodig om na te gaan of er effecten op in de Flora- en faunawet beschermde soorten op zullen treden. Naar verwachting zullen deze effecten niet zodanig zijn dat er significante effecten op zullen treden, mits de juiste maatregelen worden genomen.
- *De landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden.* De landschapselementen om het erfperceel heen worden gehandhaafd en mogelijk uitgebreid met een boomgaard en wat singelelementen. Een negatief effect wordt niet verwacht.
- *De stilte in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).* Door de woonbebouwing wordt de grens van 40 Db niet overschreden.
- *De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS.* De ingreep voorziet in de bouw van enkele woningen op een agrarisch perceel wat nu grotendeels is verhard en bebouwd. Het aandeel verhard oppervlak zal bij deze ingreep afnemen. Het aandeel groen zal door tuinen en de boomgaard toenemen. Negatieve effecten op de uitwisseling worden niet verwacht.
- *Het areaal en de kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen.* Omdat de ingreep net buiten de EHS plaatsvindt, op een plaats waar de EHS nog niet is ingericht, is geen sprake van aantasting van het areaal en de kwaliteit van de EHS.

Significantie

Omdat geen sprake is van een aantasting van kernkwaliteiten van de EHS/een significante aantasting van de EHS en er geen uitbreiding van de bestemmingsvlakken plaatsvindt, zijn er geen belemmeringen voor deze ingreep ten aanzien van de EHS te verwachten.

3.3 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Het plangebied is deels verhard en bebouwd. Alleen ten zuiden van de schuren is sprake van een verruigde, grassige situatie, zonder veel relicten van kruiden. Hoewel het veldbezoek buiten het groei- en bloeiseizoen plaatsvond, kan op basis van de aanwezige planten(relicten) worden geconstateerd dat het biotoop vrij voedselrijk is. De planten geven een beeld van een door mensen beïnvloed biotoop. Strikt beschermde plantensoorten kunnen hier worden uitgesloten.

3.3.2 *Grondgebonden zoogdieren*

In de ruigteranden langs de schuren en gebouwen en in de tuin en is enige dekking aanwezig waardoor algemeen voorkomende beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied. Het gaat dan om soorten als egel (*Erinaceus europaeus*), mol (*Talpa europea*) en verschillende algemeen voorkomende soorten kleine marterachtigen, muizen en spitsmuizen (Broekhuizen, 1992). Vooral van veldmuis (*Microtus arvalis*) zijn veel holletjes gezien in de verruigde grasstrook achter de schuur. Verblijfplaatsen van deze soorten mogen bij ruimtelijke ingrepen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen, 1992, VZZ e.d.) kunnen verder strikt beschermde soorten als eekhoorn (*Scurius vulgaris*), steenmarter (*Martes fiona*), boommarter (*Martes martes*) en das (*Meles meles*) in de omgeving voorkomen.

De eekhoorn en de boommarter zijn afhankelijk van grotere boomstructuren. Ze kunnen wel eens langs de randen van het plangebied foerageren. De aanwezige bomenstructuren zijn voor deze soorten echter vrij beperkt. Er zijn in de bomen geen nesten en holtes waargenomen voor mogelijke verblijfplaatsen waargenomen. Omdat er geen bomen worden gekapt kunnen effecten worden uitgesloten.

De das is een soort die veel voorkomt in kleinschalige agrarische landschappen. In het plangebied is gezocht naar sporen en burchten van de das, deze zijn niet aangetroffen. Gezien de ligging nabij verschillende andere erven en drukke wegen is het ook onwaarschijnlijk dat de das hier voorkomt.

Verder zijn de schuren onderzocht op sporen van de steenmarter. Er is gekeken naar vettige plekken op plaatsen waar de steenmarter naar binnen kan komen, en er is gezocht naar prooi-resten en latrines. Deze zijn niet gevonden. De steenmarter wordt hier daarom niet verwacht.

3.3.3 *Vleermuizen*

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn strikt (tabel 3) beschermd door de Flora- en faunawet.

Volgens verspreidingsgegevens (Limpens, 1997, Zoogdieratlas.nl) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), franjestaart (*Myotis nattereri*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*). Van deze soorten zijn

de ruige dwergvleermuis, de watervleermuis en de rosse vleermuis boombe-
wonende soorten. De gewone grootoorvleermuis en de fransjestaart verblij-
ven in zowel gebouwen als bomen. De overige soorten zijn gebouwbewonend.

Foerageergebied

Het plangebied en haar directe omgeving zijn geschikt voor vleermuizen. Er is
een beschutte groene rand met oudere bomen en knotelzen om het plange-
bied. Foeragerende vleermuizen kunnen zeker aanwezig zijn. Echter, ook in
de toekomst blijft die mogelijkheid er.

Vliegroute

De rij eiken langs de weg ten noorden van het plangebied vormt een voor
vleermuizen geschikte vliegroute. Echter, deze rij eiken wordt niet aangetast.
Er zal daarom geen sprake zijn van aantasting van vliegroutes.

Verblijfplaatsen in bomen

Er worden geen bomen gekapt. Ook zijn ion de vrij goed onderhouden eiken
geen holtes waargenomen. Effecten op verblijfplaatsen van boombewonende
soorten zijn uit te sluiten.

Verblijfplaatsen in gebouwen

De twee grote voormalige kippenschuren in het plangebied zijn niet erg ge-
schikt voor vleermuizen. De gebouwen zijn grotendeels gedekt met golfplaten
en de muren bestaan uit damwandprofiel, enkelwandige of dubbelwandige
dunne houten wanden die vaak lager zijn dan 2 meter. In dergelijke muren en
onder golfplaten zijn de temperatuurfluctuaties groot. Vleermuizen prefereren
een stabiel microklimaat; waardoor deze plaatsen niet erg geschikt zijn als
verblijfplaats.

Het woonhuis, wat wordt gehandhaafd is wel geschikt voor vleermuizen. Ef-
fecten zijn echter niet te verwachten als gevolg van de ingreep.

De drie aan elkaar gekoppelde schuren achter het woonhuis, die wel worden
gesloopt, zijn echter ook niet op voorhand ongeschikt voor vleermuizen. De
gebouwen hebben een spouwmuur, en zijn via verschillende openingen onder
het dak e.d. toegankelijk voor vleermuizen. De voorste schuur heeft verder
een pannendak, waardoor ook onder dit dat vleermuizen kunnen huizen. De
zolders konden niet worden onderzocht.

Om de aanwezigheid van en effecten op gebouwbewonende vleermuizen beter
in beeld te brengen, is nader onderzoek nodig.

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn soorten als kauw (*Corvus monedula*) en huismus
(*Passer domesticus*) gehoord en gezien. Verder zijn sporen van steenuil
(*Athene noctua*) gevonden.

Alle vogelsoorten zijn beschermd. Het betreft dan met name de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen van half maart tot half juli. In de te slopen gebouwen en bomen zijn echter tijdens het veldbezoek rond half mei geen nesten gezien.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd (LNV, 2009).

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd (*Buteo buteo*)).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.

Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5. De sloop en nieuwbouw in een klein gebied zal op deze soorten geen populatie effecten hebben.

In het plangebied worden van deze lijst van jaarrond beschermde soorten, gezien de habitats en omgeving gierwaluw, kerkuil en verschillende soorten roofvogels verwacht. Van de jaarrond beschermde soorten zijn huismus en steenuil te verwachten gezien waarnemingen en sporen.

Van de kerkuil zijn geen sporen gevonden in de schuren. Deze soort wordt daarom niet verwacht. Ook van roofvogels zijn geen nesten waargenomen in de erfsingel, waardoor deze soortgroep kan worden uitgesloten.

Sporen van steenuil onder de kap van de middelste schuur (zuidzijde).

Wel waren er al veel huismussen actief onder het dak van het woonhuis, wat ook erg geschikt is voor de gierzwaluw gezien de knik in het dak. Dit woonhuis wordt niet gesloopt.

Echter, onder het dak van de schuren achter het woonhuis zijn ook ruimtes (gebroken pannen en onder golfplaten). Zowel huismus als gierzwaluw zijn hier niet op voorhand uit te sluiten.

Verder zijn aan de achterzijde (zuidzijde) van de middelste geschakelde schuur achter de woning, onder de nok, sporen van steenuil gevonden. Het betreft gezien de braakballen een vaste roestplaats van deze soort. Of er ook wordt gebroed is niet bekend.

Er wordt voor de schuren achter de woning nader veldonderzoek naar de jaarrond beschermde vogelsoorten huismus, gierzwaluw en steenuil aanbevolen.

3.3.5 Amfibieën

Langs het plangebied loopt een ondiepe watergang aan beide zijden, die in de zomer droog zal vallen. In en om het plan gebied zijn geen watervoerende andere elementen aanwezig; zoals poelen. Strikt beschermde amfibieën hebben een geschikte voortplantingsplaats (meestal een voedselarm structuurrijk watertje) nabij een landhabitat nodig in hun leefgebied. Aan deze voorwaarden wordt hier in dit vrij intensieve agrarische landschap niet voldaan. In en nabij het plangebied kunnen wel enkele algemeen voorkomende amfibieënsoorten als bruine kikker (*Rana temporaria*) en gewone pad (*Bufo bufo*) voorkomen (Ravon, 2011). Deze soorten komen buiten het voortplantingsseizoen op grote afstand van voortplantingswateren voor. De strikt beschermde poolkikker (*Rana lessonae*) die hier volgens verspreidingsgegevens in de omgeving voor kan komen, wordt hier niet verwacht.

Verblijfplaatsen van deze algemeen voorkomende beschermde soorten mogen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast bij ruimtelijke ingrepen.

3.3.6 Reptielen

In de omgeving komen volgens verspreidingsgegevens (Ravon, 2011) wel verschillende soorten reptielen voor als hazelworm (*Anguis fragilis*) en levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*).

Het plangebied zelf is niet erg geschikt voor reptielen. Reptielen stellen strikte eisen aan hun omgeving, zoals grotere eenheden schrale en structuurrijke vegetaties. De oude eikensingel en de elzensingel hebben nauwelijks ondergroei en daarmee te weinig dekking. Er zijn ook geen verbindingen met grotere eenheden natuur- en structuurrijke elementen. Reptielen worden daarom niet verwacht.

3.3.7 *Vissen*

Er worden bij de beoogde ingreep geen watergangen aangetast. Negatieve effecten op beschermde vissoorten worden daarom uitgesloten.

3.3.8 *Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen*

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn op het sterk door mensen beïnvloede erf niet aanwezig. In de oude eikensingel zijn ook geen stobben aanwezig die als broedstoof voor een soort als vliegend hert (*Lucanus cervus*) zouden kunnen dienen. Er zijn geen rode bosmieren aangetroffen in en om het plangebied.

Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied.

4 CONCLUSIE

Aan de Hoofdweg te Ederveen is een rood voor rood project in voorbereiding. Hiervoor worden de meeste bestaande opstallen gesloopt, uitgezonderd de hoofdwoning. Er worden op het perceel 2 nieuwe woningen gebouwd. Voor de herontwikkeling plaatsvindt, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht in het kader van de bestemmingsplanwijziging.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied ligt meerdere kilometers afstand van drie Natura2000 gebieden. Aangezien alleen lokaal effecten op flora en fauna als gevolg van de ingreep te verwachten zijn, worden negatieve effecten uitgesloten. Mogelijk zijn de effecten zelfs licht positief omdat de ammoniakuitstoot als gevolg van de functiewijziging permanent afneemt.

4.1.2 *Ecologische hoofdstructuur*

Het plangebied ligt tegen de EHS Verweving van Gelderland aan. De EHS wordt echter niet aangetast, en er worden geen verbindende elementen onderbroken. Er zijn geen effecten op de EHS te verwachten.

4.2 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

De meeste mogelijk voorkomende beschermde soorten als konijn, egel, mol, kleine marterachtigen, muizen en spitsmuizen, gewone pad en bruine kikker vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algemene en landelijk geldende vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

De strikt beschermde boommarter, steenmarter en eekhoorn kunnen foerageren in het plangebied. Er zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen. Het plangebied zal geen essentieel onderdeel van het leefgebied van deze soorten zijn.

In het plangebied kunnen ook vogels broeden; aantasting van in gebruik zijnde nesten dient te worden voorkomen. Bij de ingreep kunnen verder wel; nestplaatsen van de jaarrond beschermde soorten huismus, gierzwaluw en steenuil worden aangetast. Steenuil en huismus tijdens de veldverkenning aangetoond in het plangebied.

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen aanwezig zijn in de schuren achter de woning die zullen worden gesloopt. Belangrijke vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen zullen niet in het plangebied aanwezig zijn.

4.3 CONSEQUENTIES

Natuurbeschermingwet 1998

Er zijn geen procedurele gevolgen te verwachten in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

EHS

Er zijn geen effecten op de EHS te verwachten als gevolg van de plannen.

Flora- en faunawet

Aantasting van verblijfplaatsen van in de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten, en daarmee een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet, kan niet zonder nader veldonderzoek worden uitgesloten. Er is nader onderzoek nodig naar:

- Huismus, nestplaatsen (tabel 3 Flora- en faunawet en Vogelrichtlijn); onderzoek vindt plaats door in de periode april/mei twee maal onderzoek te doen conform de soortenstandaard (EL&I, 2012);
- Steenuil, nestplaatsen; nader onderzoek in het broedseizoen (tabel 3 Flora- en faunawet en Vogelrichtlijn).
- Gierzwaluw Beschermde in tabel 3 Flora- en faunawet en Vogelrichtlijn; onderzoek vindt plaats door in de periode 15 mei tot 15 juli drie maal onderzoek te doen conform de soortenstandaard (EL&I, 2012), met minimaal 10 dagen tussen de onderzoeksrondes.
- Vleermuizen (tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn); zomer- en najaarsverblijfplaatsen van gebouw- en boombewonende soorten. Nader onderzoek kan van begin juni tot half juli (kraamkolonies) en in augustus en september (paarplaatsen).

Er zijn twee voorwaarden uit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden (kappen, rooien, slopen en grondbewerking) dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels), mag van deze voorwaarde worden afgeweken.
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
  - het slopen starten buiten het voortplantingsseizoen (april -augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
  - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.4 AANBEVELINGEN

Verder zijn er vanuit een ecologisch oogpunt aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- Nieuw te bouwen gebouwen kunnen geschikt gemaakt worden voor vleermuizen door op een hoogte van 2,5 meter en hoger, open stootvoegen van 2 cm. breed aan te brengen.
- Laat schuren toegankelijk voor de boerenzwaluw, en houdt enkele balken ruw of betimmer ze met een ruwhouten plank.
- Het aanleggen van wat kleinschalige elementen, takkenrillen en/of een hoogstamboomgaard is positief voor alle in de omgeving levende vogels en zoogdieren.
- Gebruik in de nieuwe bebouwing vogelvriendelijk vogelschroot (www.vogelvide.nl), of zet het vogelschroot één pan verder naar achteren zodat broedruimte onder de pannen ontstaat.
- Plaats op minimaal 3 meter hoogte enkele gierzwaluwneststenen in de buitenmuren.
- Plaats een steenuilenkast in de erfsingel.

BIJLAGE 1: LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S e.a., 1992, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, uitgeverij KNNV, Utrecht,.

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers., W., 1^e versie 1988, Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997; Atlas van de Nederlandse vleermuizen; Onderzoek naar verspreiding en ecologie; KNV Uitgeverij.

Ministerie van LNV, Concept - Hoofdpijnen begrenzing en selectie Natura 2000-gebieden, november 2005.

Ministerie van LNV, Dienst Regelingen, 2009; Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten, Ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Websites:

www.ravon.nl

www.vleermuis.net

www.natuurloket.nl

www.vogelbescherming.nl

www.minlnv.nl